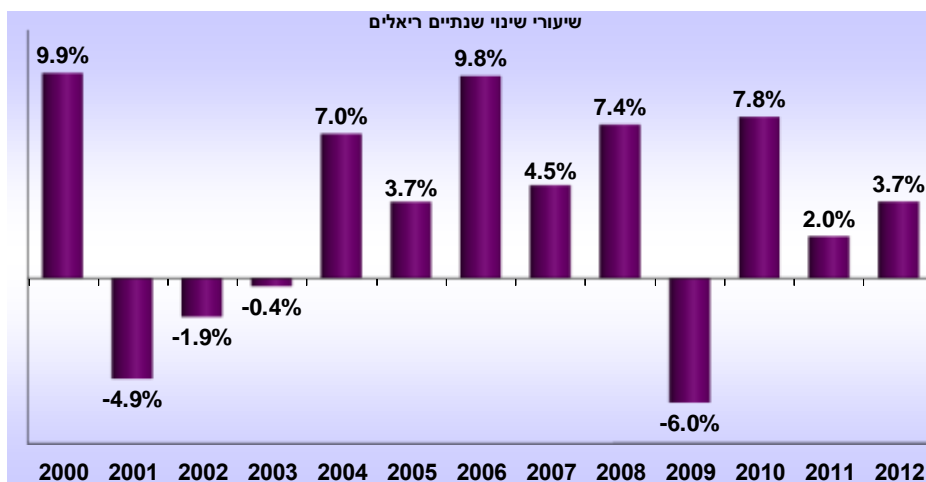

התעשייה בשנת 2012¹

סקירה זו מציגה תמונת מאקרו של צמיחה מואצת בתעשייה הישראלית בשנת 2012. אולם, עיון מעמיק בנתונים מגלה כי עיקר הצמיחה נגזרה מפעילותן של מספר חברות ענק, אשר משכו כלפי מעלה את ביצועי התעשייה כולה, בעוד יתר התעשייה רשמה הרעה במצבה.

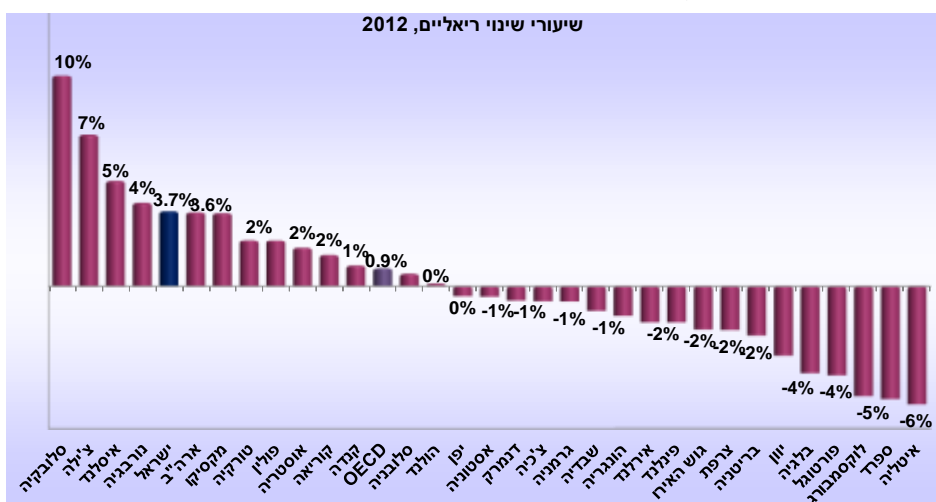
בשנת 2012 חלה האצה בקצב צמיחת התעשייה הישראלית: התוצר התעשייתי עלה בשיעור יריאלי של 3.7% בהשוואה לשנה קודמת. זאת, לאחר צמיחה איטית של 2% בשנת 2011 וצמיחה מהירה ביותר בשנת 2010 (שנת ההתאוששות מהמשבר הכלכלי הגלובלי של 2008/9).

התפתחות התוצר התעשייתי

צמיחת התעשייה בשנת 2012 הייתה מהירה בהשוואה לצמיחה במרבית מדינות ה-OECD, אשר רשמו בממוצע גידול מתון, של 0.9%, בתוצר התעשייתי בשנה החולפת.² צמיחת התעשייה הישראלית היתה דומה לזו שנרשמה בנורבגיה, ארה"ב ומקסיקו וגבוהה משמעותית בהשוואה למרבית מדינות אירופה שרשמו התכווצות בתוצר.

התפתחות תוצר תעשייה הישראלית בהשוואה למדינות ה-OECD³

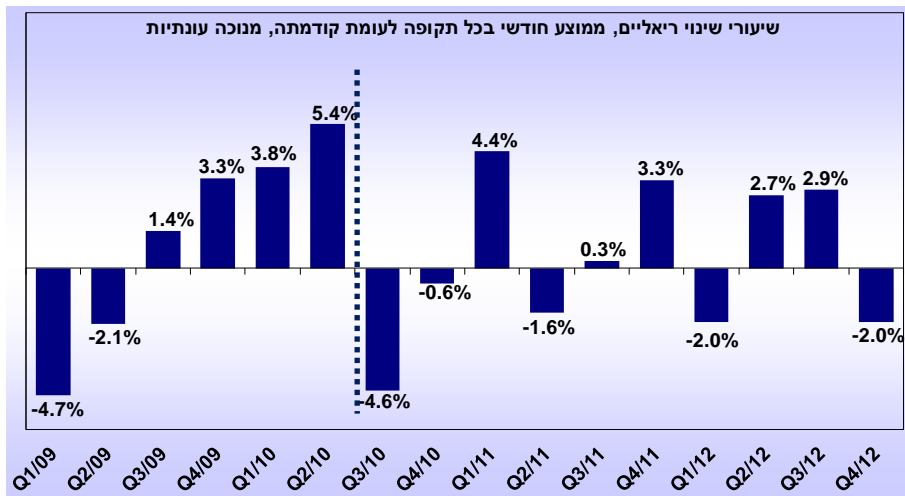
מקור: OECD.

¹ הסקירה מבוססת ברובה על נתוני למ"ס המעודכנים עד ה- 11/3/13 וכן סקרים, אומדנים ותחזיות של המחלקה למחקר כלכלי באגף הכלכלה של התאחדות התעשיינים. מקורות נוספים לנתונים מצוינים בנפרד.

² מדינות ה-OECD - ממוצע ינואר - נובמבר 2012 לעומת ממוצע 2011, נתונים מנוכי עונתיות. ישראל - שינוי שנתי. הגדרת סיווג התעשייה בישראל כוללת כרייה וחציבה.

אולם, צמיחת התעשייה במהלך שנת 2012 אופיינה בחוסר יציבות ותנודתיות חדה. מגמה זו, של תנודתיות בין עליות לירידות, החלה כבר באמצע שנת 2010, עם תום שלב ההתאוששות מהמשבר הכלכלי של 2008-2009.⁴

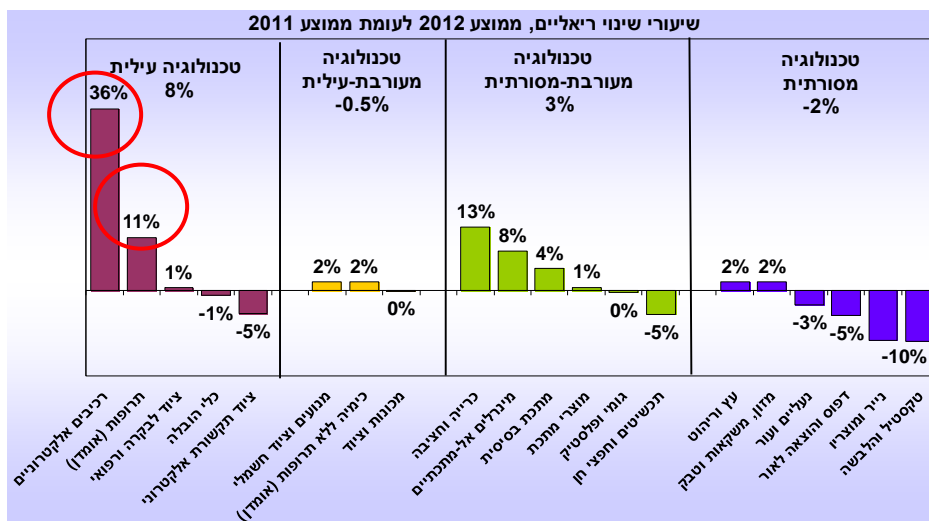
התפתחות התוצר התעשייתי

התנודתיות בהתפתחות התוצר התעשייתי, כמו גם צמיחתו בשנת 2012, נגזרו במידה רבה מצמיחתם המהירה של שני ענפים - הרכיבים האלקטרוניים (36%) והתרופות (11%), המושפעים באופן ניכר מפעילותן של שתי חברות ענק (טבע ואינטל⁵). שני ענפים אלו, המהווים כ-20% מהתוצר התעשייתי, תרמו למעלה מ-90% מצמיחת התעשייה.

הצמיחה הדרמטית של שני ענפים אלו משכה כלפי מעלה את ביצועי המאקרו של התעשייה כולה, וטשטשה את מגמת הנסיגה הרציפה מאז הרבע השני של 2012 בתפוקתם של יתר הענפים, המהווים יחדיו את מרבית התוצר התעשייתי (כ-80%). כך, בסיכום שנת 2012 רשמו יתר ענפי התעשייה נסיגה מתונה, הנאמדת בכ-0.3%.

התפתחות תוצר ענפי התעשייה בשנת 2012

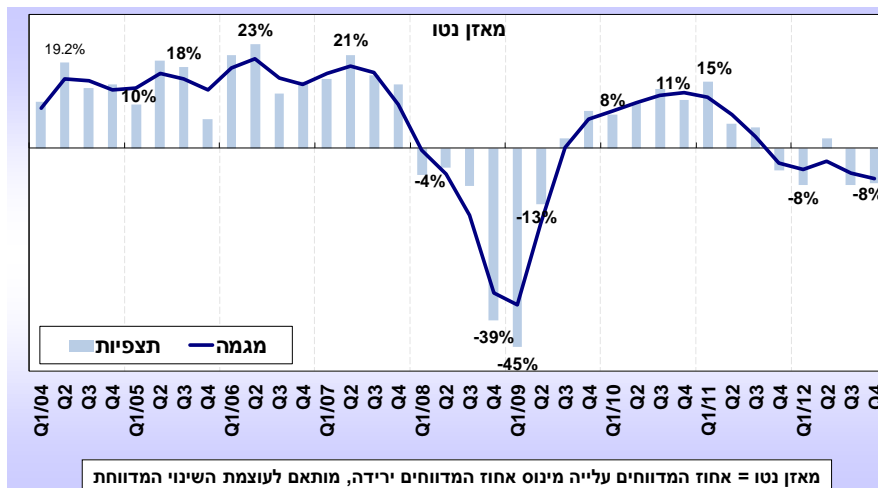
יודגש, כי מבין יתר ענפי התעשייה, אשר רשמו בממוצע נסיגה בתפוקתם, חריגה צמיחתם המהירה של הענפים המספקים מתוצרתם לענף הנדל"ן (ענפי הכרייה והחציבה, המינרלים האל-מתכתיים והמתכת הבסיסית).

⁴ צמיחה ממוצעת בקצב של 3.5% לרבעון מאז הרבע השלישי של 2009 ועד הרבע השני של 2010.
⁵ הודות לתחילת פעילותו של מפעל אינטל המשודרג בקריית גת.

מנגד, בלטה לרעה קבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית/הקלאסית - כאשר ענפי הטקסטיל וההלבשה, ההנעלה, הנייר ומוצריי והדפוס, רשמו נסיגה בתוצר בשנה זו. לא פחות מכך, מדאיגה ההרעה בפעילות מרבית ענפי האלקטרוניקה (ציוד התקשורת האלקטרוני, כלי ההובלה והציוד לבקרה, פיקוח ורפואי), ענפים עתירי יצוא, אשר רשמו יחדיו נסיגה משוקלת של כ-0.5%.

כך, עולה תמונת מצב לפיה מספר בודד של חברות ענק מסתיר את "תמונה האמיתית", של נסיגה בפעילות מרבית חברות התעשייה. חיזוק לכך ניתן לקבל מדיווחי התעשיינים בסקר הציפיות בתעשייה, המשקפים מגמת התכווצות ברורה בתפוקת התעשייה מאז הרבע האחרון של 2011⁶. יתרונו של סקר הציפיות הינו בכך שאינו משקלל את תשובות התעשיינים בהתאם לגודל המפעל ובכך מנטרל את השפעת החברות הגדולות על תמונת המאקרו.

התפתחות התפוקה על פי דיווחי התעשיינים

מקור: סקר הציפיות בתעשייה, מחלקת המחקר הכלכלי.

הגידול הדרמטי בפעילות שניים מענפי ההיי-טק (הרכיבים האלקטרוניים והתרופות) האיץ את השינוי המבני שעוברת התעשייה הישראלית: במהלך העשור החולף זינק משקלם של ענפי ההיי-טק בתוצר התעשייתי בכ-14 נקודות האחוז, מ-31% בשנת 2002 ל-45% ב-2012, בעוד חלקם של הענפים המסורתיים/הקלאסיים הצטמצם בכ-9 נקודות האחוז, מ-29% ל-20%, וחלקם של הענפים המעורבים הצטמצם בכ-5 נקודות האחוז (מ-40% ל-35%).

התעשייה עוברת תהליך רב שנתי של שינוי מבני

⁶ קיים מתאם חיובי של 0.71 בין נתוני המגמה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לקו המגמה של סקר הציפיות בהתייחס לתפוקת התעשייה בשנים 2000-2012.

תהליך רב-שנתי זה, של ירידה במשקל הענפים המסורתיים/הקלאסיים, בא לידי ביטוי גם בתעסוקה, כאשר פיטורי העובדים בענפים המסורתיים/הקלאסיים הביאו לירידה בחלקם של ענפים אלו מסך המועסקים בתעשייה – משקלם ירד בכ- 4 נקודות האחוז, מ- 37% בשנת 2002 ל- 33% ב- 2012 (קיטון של כ- 6 אלף איש במצבת עובדי הקבוצה). במקביל, עלה בשיעור דומה משקלם של ענפי ההיי-טק בתעסוקה, מ- 24% ל- 28% (קליטה של כ- 20 אלף איש לקבוצת ענפים אלו), ואילו חלקם של הענפים המעורבים בתעסוקה נותר ללא שינוי, זאת למרות התכווצות משקלם בתוצר.